

FIȘA DISCIPLINEI

Limbă și literatură rromani

(Introducere în dialectele rromani europene și reprezentările lor literare)

Anul universitar 2027-2028

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Departamentul de Limbi și Literaturi Asiatice, Clasice și Slave
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclu de studii	Nivel licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limbă și literatură rromani / Licențiat în filologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Limbă și literatură rromani (Introducere în dialectele rromani europene și reprezentările lor literare) – Curs opțional de limbă și literatură 3: pachetul – LLX4109) – (în limbile rromani și română)				Codul disciplinei	LLRr4122 (1)	
2.2. Titularul activităților de curs			Conf. univ. dr. Julieta ROTARU					
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic			–					
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	4	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	Opt.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / curs practic	–
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar / curs practic	–
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					28
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					19
Tutoriat (consiliere profesională)					–
Examinări					2
Alte activități					7
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				70	
3.8. Total ore pe semestru				98	
3.9. Numărul de credite				4	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	• Promovarea disciplinei presupune promovarea ambelor segmente de curs opțional Limbă și literatură rromani (Introducere în dialectele rromani europene și reprezentările lor literare)
4.2. de competențe	Cunoștințe minimale din domeniul dialectologiei limbii rromani.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs dotată cu tablă; fotocopii, laptop
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	-

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP2	Apreciază diversitatea expresiilor culturale și artistice
CP7	Urmează un cod de conduită etică pentru activitățile de traducere
CP20	Dezvoltă o strategie de traducere
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT7	Respectă confidențialitatea
CT8	Dă dovadă de auto-reflecție

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP2	1. Studentul descrie în sincronie și în diacronie principalele fenomene literare din literatura limbii programului de studiu sau din literatura universală.	1. Studentul plasează operele și autorii semnificativi din literatura limbii programului de studiu și din literatura universală în contextul istoric și cultural corespunzător.

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

CP7	2. Studentul/absolventul clasifică textele (orale sau scrise) în limba programului de studiu și le descrie caracteristicile.	2. Studentul corectează texte în limba maternă și în limba programului de studiu, traduce diferite tipuri de texte dintr-o limbă în alta, păstrând sensul și nuanțele textului original, fără adaosuri/modificări/omisiuni, evitând exprimarea de sentimente și opinii personale.
CP20	3. Studentul înțelege și stăpânește norme ale teoriei și practicii traducerii, recunoaște caracteristicile textelor și este familiarizat cu strategii de traducere specific tipului de text și normele de conduită etică specifice.	3. Studentul identifică problemele specifice, nuanțele de sens, încărcătura culturală a textului de tradus și alege strategia de traducere adaptată.
CT7	Studentul înțelege și stăpânește metodologia de cercetare și normele de etică academică și profesională în domeniu.	Studentul problematizează o ipoteză de cercetare, sub îndrumare, și dezvoltă o analiză pe baza unor date concrete (texte literare, informație de natură lingvistică sau culturală).
CT8	Studentul este familiar cu resursele digitale și tehnologiile informaționale, respectiv înțelege și stăpânește normele etice de accesare și utilizare ale acestora./	Studentul analizează și interpretează structuri și sensuri explicite sau implicite la nivelul comunicării orale sau scrise, texte academice sau literare care pot prezenta variație regională, temporală (istorică) și contextuală.

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul descrie în sincronie și în diacronie principalele fenomene dialectale rromani din Europa.
2. Studentul/absolventul clasifică textele (orale sau scrise) în limba rromani și le descrie caracteristicile dialectale.
3. Studentul înțelege și stăpânește norme ale teoriei și practicii cercetării dialectologice rromani, recunoaște caracteristicile textelor și este familiarizat cu strategii de analiză specifice tipului de date și normele de conduită etică specifice.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul plasează varietățile, textele și autorii rromani semnificativi în contextul istoric și cultural corespunzător.
2. Studentul identifică problemele specifice, nuanțele de sens, încărcătura culturală a datelor dialectale rromani și alege strategia de analiză adaptată.

8. Conținuturi

8.1 Cursul	Metode de predare	Observații
Partea I: Fundamente teoretice ale dialectologiei rromani: <ul style="list-style-type: none"> Introducere în clasificarea dialectelor rromani Perspective geografico-istorice în studiul dialectelor Diferențierea dialectelor rromani în Europa 	Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterile, analiza.	
7. Colocviu	Verificare scrisă	
Bibliografie: <ul style="list-style-type: none"> Boretzky, Norbert. 2007. „The differentiation of the Romani dialects.” Sprachtypologie und Universalienforschung 60 (4): 314–336. Cortiade, Marcel. 1991. „Romani versus Para-Romani.” In: The margin of Romani: Gypsy languages in contact, ed. Peter Bakker and Marcel Cortiade, 1–15. Amsterdam: Instituut voor Algemene Taalwetenschap. Courthiade, Marcel. 1998. „La langue romani. Structure dialectale de la langue rromani.” Interface 		

31: 9–14.

- Elšík, Viktor and Michael Beníšek. 2020. „Romani Dialectology” In: Y. Matras and A. Tenser (eds.), The Palgrave Handbook of Romani Language and Linguistics, https://doi.org/10.1007/978-3-030-28105-2_13
- Gilliat-Smith, Bernard J. 1915–1916. A report on the Gypsy tribes of North East Bulgaria. Journal of the Gypsy Lore Society, n.s., 9 (1): 1–55, 9 (2): 65–109.
- Heuvel, Wilco van den, and Evelyne Urech. 2014. Romani dialect variation in Transylvania: Migration and diffusion. Romani Studies, 5th ser., 24 (1): 43–70.
- Matras, Yaron. 2005. The classification of Romani dialects: A geographic-historical perspective. In General and applied Romani linguistics: Proceedings from the 6th International Conference on Romani Linguistics, ed. Barbara Schrammel, Dieter W. Halwachs, and Gerd Ambrosch, 7–22. Lincom: Munich.
- Matras, Yaron. 2013. Mapping the Romani dialects of Romania. Romani Studies, 5th ser., 23 (2): 199–243.
- Meszaros, Gyorgy. 1976. The Cerhâri Gipsy dialect. Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae 30 (3): 351–367.
- Meszaros, Gyorgy. 1980. A magyarországi szinto ciganyok: tortenetuk es nyelvuk. Budapest: Kiadja a Magyar nyelvtudományi tarsasag.
- SARĂU, Gheorghe, 1998, Distribuția elementelor lexicale din idiomul rromilor spoitori (din punctul dialectal Oltenița) în funcție de limba donatoare, în „Dicționar rrom (spoitoresc) – român (București: Kriterion, indexul Distribuția elementelor la p. 125-139].

Partea II: Studii de caz pe regiuni dialectale <ul style="list-style-type: none"> • Dialectele rromani din Europa de Est: • Analiza dialectelor din România • Dialectele din Bulgaria Variația dialectală în Transilvania	Metode de predare	Observații
Literatura rromilor în fosta Iugoslavie și în statele succesoare ei (Macedonia, Serbia și Muntenegru, Bosnia - Herțegovina, Croația, Slovenia).	Prelegerea participativă, dezbateră, dialogul, demonstrația, exemplificarea	
Literatura rromilor din Ungaria.	Prelegerea participativă, dezbateră, dialogul, demonstrația, exemplificarea	
Literatura rromilor din Cehia și Slovacia.	Prelegerea participativă, dezbateră, dialogul, demonstrația, exemplificarea	
Literatura rromilor din Bulgaria și Polonia.	Prelegerea participativă, dezbateră, dialogul, demonstrația, exemplificarea	
Literatura rromilor din Austria, Germania și Elveția, Italia și Spania.	Prelegerea participativă, dezbateră, dialogul, demonstrația, exemplificarea	
Literatura rromilor din Suedia și Finlanda, Franța și Marea Britanie.	Prelegerea participativă, dezbateră, dialogul, demonstrația, exemplificarea	
7. Colocviu.	Verificare scrisă	

Bibliografie:

(Auto)biografii și memorii din Bulgaria

Kovatcheva, Lili. 2000. Rom knows the way. Publicat în trei ediții lingvistice: romani, engleză și bulgară.

Kovatcheva, Lili. 2003. Shakir Pashov. O apostolic e romengoro 1898-1981. (romani, bulgara).

Kyuchukov, Hristo. 2004/2024. Mirro anav sas Hussein/ My name was Hussein. Boyd Mills Press.

Gunilla Lundgren, Sofia Taikon, Amanda Eriksson. 2005. ŽOFI Z-4515. Stockholm: Bokförlaget Tranan/Podium. (Benzi desenate bilingve (romani/suedează) despre viața unei fete rome în timpul și după al Doilea Război Mondial)

Titluri de autori romi publicate în Republica Socialistă Federativă Iugoslavia

[Inimă frântă, poezie, în romani și sârbo-croată]. [Romul caută un loc sub soare, poezie, în romani]

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

[Focuri, poezie, în romani și sârbo-croată]. Leskovac: Napredak. [Întoarcerea la viață, povestiri scurte, în romani].
[Oaspete de nicăieri, poezie, în romani și sârbo-croată].

Autori romi din Cehoslovacia

Poeți romi, publicați în colecția de poezie Romane gil'a tipărită în 1979 la Praga de OKD Praha 8: Andrej Pešta, František Demeter, Vojtěch Fabián, V. Harčarová.

Autori romi care au publicat în ziarul Románo l'il (1969-1973): Andrej Pešta, Jaroslav Fabián; Tera Fabiánová, František Demeter.

Autori romi publicați în colecția Šunen Romale (vol. 1-2, 1988-1989): Helena Demeterová, Ján Horváth, Anna Koptová, Vlado Oláh, Margita Reiznerová, Ján Rusenko, Angela Žigová.

Titluri de autori romi din Ungaria

Balázs, János. 1973. Füstölgések [Smoking, poems, Hungarian]. Salgótarján.

Balogh, Attila. 1980. Lendítem lábamat [Propelling leg, poems, Hungarian]. Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó.

Bari, Károly. 1970. Holtak arca fölé [Over the dead face, poems, Hungarian]. Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó.

Bari, Károly. 1985. A varázsló sétálni indul [The beginning of the wizardwalks, poems, Hungarian]. Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó.

Choli Daróczi, József (ed.). 1981. Fekete Korall (Cigány költők antológiája) [Black Coral (Gypsy Poets' Anthology), Hungarian]. Táncsics Könyvkiadó.

Farkas, Oszkár. 1975. Királyvíz [Water king, poems, Hungarian]. Nyíregyháza: Heti Szó Pluszsajtóügynökség.

Holdosi, József. 1978. Kányák [The canyon, novel, Hungarian]. Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó.

Lakatos, Menyhért. 1979. Füstös képek [Smokey Photos, novel, Hungarian]. Budapest: Magvető.

Lakatos, Menyhért. 1982. Akik élni akartak [Those who want to live, novel, Hungarian]. Budapest: Magvető.

Osztojkán, Béla. 1985. Nincs itthon az Isten [No God at Home, poems, Hungarian]. Budapest: Magvető.

Szepesi, József. 1983. Elszórtan, mint a gyom [Scatteredlike a weed, poems, Hungarian]. Salgótarján: Nógrád Megyei Tanács.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Fundamente teoretice ale dialectologiei romani (segmentul 1 al disciplinei opționale)	<ul style="list-style-type: none">• Corectitudinea în însușirea cunoștințelor legate de paremiologie: unitate paremiologică; corpus paremiologic; etno-concept; câmp tematic: câmp semantic.	Examen scris de 2 ore, notat de la 1 la 10	50 % din notă
	<ul style="list-style-type: none">• Înțelegerea importanței disciplinei studiate și a legăturii acesteia cu alte discipline de specialitate.	Examen oral – Prezentarea unui referat	
	<ul style="list-style-type: none">• Aspecte de atitudine: conștiinciozitate, studiul individual și în grup.		
	<ul style="list-style-type: none">• Corectitudinea în identificarea fenomenelor paremiologice.		
9.5 Cursul <i>Analiză literară pe regiuni</i> (segmentul 2 al disciplinei opționale)	<ul style="list-style-type: none">• Cunoașterea și înțelegerea noțiunilor dezbătute la curs.	Examen scris de 2 ore,	50 %
	<ul style="list-style-type: none">• Înțelegerea importanței disciplinei studiate și a legăturii acesteia cu alte discipline de specialitate.		

	<ul style="list-style-type: none"> Corectitudinea în identificarea fenomenelor legate de diferite domenii ale artei rromani și de evoluție a acestora în context european și universal. 	notat de la 1 la 10	(din notă)
--	--	---------------------	------------

9.6 Standard minim de performanță

Segmentul 1:

- Asimilarea limbajului de specialitate
- Însușirea corectă a noțiunilor de dialectologie
- Clasificarea dialectelor rromani

Segmentul 2:

- Identificarea elementelor caracteristice ale diverselor dialecte rromani în textele prezentate la curs
- Cunoașterea autorilor textelor prezentate

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)³

		Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								Nu se aplică nici o etichetă

Data completării:
.26.03.2026

Numele și semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar/
curs practic

.... Conf. univ. dr. Julieta ROTARU

³ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Data avizării în Departament:

....

Numele și semnătura directorului de departament

.....

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului